

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

פרשת אחרי-קדושים תש"פ * 486

נועם הנשמות
פרקי ערגה לשבת קודש

על השולחן
הרב אברהם ישראל פרידמן

נהג שלא נשורה

איך הגיב הצדיק הירושלמי לנהג עז-הפנים?

אצילות פנימית. הרב שהרבני זצ"ל

לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל ויראת מאלקיך (ויקרא יט, יד)

באופן מעט חריג נתבל השבוע את דברינו עם מעט פלפול. הגות ופלפול יהיו מהולים זה בזה.

בהיכלי תורה (נעולים ופתוחים כאחד) מתבדרת חקירתו של בעל ה'יד מלאכי' (ויש אומרים מרן הרב מפוניבז') כאשר לגדר איסור 'לפני עיוור לא תתן מכשול':

האם אדם שחלילה הציב מכשול בפני חבירו, אולם הלה לא נכשל בו לבסוף - האם עבר באיסור 'לפני עיוור' או שמא בהיות ובפועל לא הכשיל, הרי שלא חטא.

ישנם שנוקטים (וזאת אולי בהתאם ללשון המקרא הפשוט: "לא תיתן"), כי האיסור הנו להעמיד מכשול בעצם. ואף אם השני לבסוף לא נכשל - מציב המכשול כבר עבר אפוא באיסור התורה.

והדבר נשמע כחידה סתומה: הדו"ח של האיש לכאורה נקי. הוא לא פגע באיש, מאומה אפילו!

נסוג ברשותכם כמה צעדים אחורנית, לרישא של הפסוק: "לא תקלל חרש".

התבוננתי השבוע וגיליתי כאן נפלאות: החרש הלא לא שומע כלום. אוזנו אטומה כליל. האדם יכול להתניז עליו קללות נמרצות, אבל הוא נותר אדיש. אולי בכלל לא מבין שמדובר בקללה. רק פנים זעופות וחרולות הוא רואה.

אז על מה יוצא הקצף?

אולם למען האמת, מצוות התורה - וודאי אלו שבענייני בין אדם לחבירו - לא נועדו להגן על השני. בבחינת האנשים היראים מן השוטר. לא השני הוא הסיפור, כי-אם האדם בעצמו. "אני השם".

המצוות נועדו אפוא ליישר את אורחותיו של האדם בעצמו. זהו חינוך עצמי לטיהור-נפשו של האדם. שלא יתלכלך עם התנהגות מכונה ועכורה. גם אם השני לא נמצא באזור. בבחינת 'הכרת הטוב' לדומם (מרן רבי חיים שמואלביץ זצ"ל כבר האריך בזאת - כידוע - שעניין הכרת הטוב איננה כרוכה כל ועיקר במי שמקבל את הטובה הזו, אלא במכיר הטובה שיהנך עצמו לאצילות-הנפש ומידות נאות ונעימות).

אנחנו לא מדברים לשון-הרע כי השני יזוק. אלא שמי שמדבר סרה באחר, הוא מתלכלך. בדיוק כמו שמתעסק בביוב - נודף ריח בלתי-נעים בעליל.

בדיוק השבוע שמעתי סיפור מפעים:

הגאון הצדיק רבי ראובן שהרבני זצ"ל - מנהל רוחני בשיבת 'יקירי ירושלים'. איש שבע-ימים היה וכדרכו דידה למדרגות האוטובוס בכבודות. הנהג, איש גס-רוח ועז פנים, גער בו נמרצות וביקש כי יאיץ את הליכתו. ויידום רבי ראובן.

לפני הירידה מהאוטובוס עשה רבי ראובן - כדרכו - את הדרך לעבר הדלת הקדמית, במטרה להודות לנהג על הנסיעה. "תודה רבה", הודה בלבביות לנהג. "והלא הוא התנהג לרב בכבודות", תהה בפני הרב אחד ממקורביו. "והיאך הלכת להודות לו בלבביות?!".

"זה לא העסק שלי", השיב רבי ראובן בפשטות טבעית. "אני מצדי מרגיש צורך וחובה להודות על הטובה. מה שהוא התחצף? זה כבר סיפור שלו. מה זה קשור אליי?".

הנהג ההוא היה "חרש", אבל עדיין מידותיו המעודנות של המושגי הירושלמי לא הרשו לו להשיב לו חמה. הוא מצדו - השיב לו רק ברכה וטובה. באדישות מופלגת.

... בימים כאלה,

כשחרון-אף-ה' שולט בעולם, יש לנו סגולה מצוינת בדמותה של השבת, וזאת כפי שאנחנו אומרים בזמירות השבת: 'כי אשמרה שבת, א-ל ישמרני' וכו'.

"שמירת השבת, כפי שמובטח לנו, תעניק לנו מגן ומחסה מפני כל הצרות הבאות לעולם רח"ל. אבל כל זאת בתנאי שהאדם ישמור את פיו במהלך השבת, ולא ירבה בדיבורי חול, אלא יעסוק בדברי תורה וחיזוק, וישרה אווירה טובה בבית, אווירה של אמונה כבוא עולם. יש להוריד את מפלס המתח ולהנמיך את גובה הלהבות בבית"

(הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א - ביטאון 'קול ברמה' - ביטאון שכונת רמת אלחנן, אייר תש"פ)

לתשומת ליבכם!

מהדורת הדפוס
מצומצמת.

לקבלת הגיליון במייל,
שלחו בקשה ל:

abyisrael@gmail.com

“אבנים שחקו מים”

בשונה מהרבה דברים בדורנו, בחינוך אין 'זבנג וגמרנו'. צריך המון אורך-רוח וסבלנות. רבי עקיבא ילדנו

א. י. פ.

מה היה תחילתו של רבי עקיבא. אמרו: בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום. פעם אחת היה עומד על פי הבאר. אמר: “מי חקק אבן זו?” אמרו לו: “המים שתדיר עליה בכל יום”. אמרו: “עקיבא אי אתה קורא אבנים שחקו מים?”. מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו: מה רך פסל את הקשה דברי תורה שקשה כברזל על אחת כמה וכמה שיחקו את לבי שהוא בשר ודם. מיד חזר ללמוד תורה (אבות דרבי נתן פרק ב')

מי איננו מכיר את המדרש הזה, כילד בגן חובה כבר שמענו בווריאציות שונות את המעשה. יש מקומות שאפילו ניגון שוררו עליו, לצד המעשה (המפורסם אף-הוא) ב”כלבא שבוע”.

אבל אם נתבונן קצת יותר במשל המופלא הזה, נגלה אולי מסר חינוכי יסודי, מסר שהוא למעשה לב-ליבו של עולם החינוך:

זה מעסיק לא-מעט מחנכים ובעיקר הורים: אנחנו עמלים שוב ושוב כדי לחנך את הילד להתנהגות נאותה, בדרכי נועם ובחביבה כמוכן, אבל דבר לא עוזר. העקוב לא הופך למישור. דומה שהמלאכה הזו כבדה כקורת בית-הבד. מתישה למדי. חולף יום. ועוד יום. ועוד יום. ועדיין, ועדיין לא רואים אור בקצה המנהרה.

“אבנים שחקו מים”, זה המפתח.

חינוך אמיתי, יסודי, כזה שיכול לחקוק בסלע - חייב להיות עקבי, יומיומי, מסע ארוך-ארוך שבסופו יגיע לסיומו. זה לא ייקח יום. גם לא יומיים. עוד לא נמצאה טיפת המים שיכולה לחולל את הקסם הזה ולחקוק מים בסלע. רק זמן ארוך, טיפה ועוד טיפה, מחוללים את השינוי הבלתי-ייאמן הזה.

לחינוך ילד, בוודאי כאשר “עיר פרא יולד”, אנחנו נדרשים - כפי שציין בפניי השבוע מנהל תלמוד תורה - הרבה סבלנות ואורך-רוח. המון מסירות והשקעה. רק בסוף נקצור את הפירות. אין כאן “זבנג וגמרנו”. בדור הג'אנג-פוד פיצה אפשר להכין בדקה. אורז אפשר לחמם במיקרוגל בדקה. אבל לחמם ולהבעיר נפשות יהודיות, לוקח קצת יותר זמן. צריך להתרגל.

טיפה ועוד טיפה, ובסוף נגיע למצב האידיאלי של “אבנים שחקו מים”. כמו בשיר.

ואולי נתבל זאת קמעא:

החינוך - כידוע - הוא בבחינת “האדם - עץ השדה”. כך, מי איננו יודע, כבר לימדנו אמן החינוך המשגיח רבי שלמה וולבה זצ”ל (זריעה ובניין בחינוך, עמודים י”א-י”ב)

“אם רוצים שהילד יצמח ליהודי הלומד תורה ומקיים מצוות, צריך לזרוע בו את הזרע של תורה. ילד הוא יצור חי. הוא גדל, וכמו שהוא גדל בגופו הוא גדל גם בנפשו, ברוחניותו. גידול של ילד צריך טיפוח, כמו גידול של עץ או תבואה. דגש מיוחד צריך לשים בתהליך של זריעה. אם רוצים שיצמח משהו מסוים - צריך לדייק ולזרוע בדיוק את הדבר שאותו רוצים, ואחר-כך הזרע יצמח מעצמו בתהליך הטבעי”.

מעולם לא פגשנו בעץ שגדל תוך יומיים. זהו - בהכרח - תהליך. זריעה, קליטה באדמה, ועד שיום בא - ופרי עסיסי ונוצץ מחכה לנו בעץ.

גם כשרוצים לגדל ילד וליישרו במסילה, חייבים השקיה יומיומית. את הפירות לא נוכל לראות תוך רגע. זהו תהליך.

סירוק - “לא ילבש”?

מחלוקת מעניינת מאוד למדנו ב'דף היומי' של לפני מספר ימים (שבת נ, ב):

הגמרא מספרת שאמיר ורב אשי לא רחצו בשבת פרחי הרחיצה 'ברדא' ואילו מר-זוטרא רחץ. הגמרא מנמקת זאת בשאלה האם הדבר מותר גם בחול, וזאת עלפי שלמדנו: “מגרר אדם גלדי צואה וגלדי מכה שעל בשרו בשביל צערו, ואם בשביל ליפות - אסור” (- משום “לא ילבש גבר שמלת אשה”. רש”י). ואילו הם סברו בהתאם לאמור בברייתא כי רוחץ אדם פניו ידיו ורגליו בכל יום בשביל קונו משום שנאמר {משלי טו-ד}: “כל פעל ה' - למענהו”.

ובפשטות נראה מלשון הגמרא כי אין מדובר כאן ברחיצה סתמית לשם ניקיון, אלא לשם טיפוח הגוף, שבכך עולה החשש של איסור “לא ילבש”. (וראתי מביאים בשם ספר 'נדחי ישראל' למרן החפץ חיים שאסר סירוק לגבר משום לאו “לא ילבש”).

ובפשטות יש לדון ביוסף הצדיק שכתוב בחז”ל כי היה עושה “מעשה נערות - מסלסל בשער” וכדומה, שלכאורה תימה היאך עבר משום “לא ילבש”.

ובפשטות יש לומר לפי מה שמצאנו פעם בספר 'חשבונות של מצווה' (והאריך בזה בשו”ת יביע אומר) שבגד שמצוי אצל גברים, אף שמצוי גם אצל נשים, אין זה בגד “לא ילבש גבר שמלת אשה” שהרי מדרך העולם הרי זה גם “שמלת גבר”. והבן.

ומעתה יש מקום לומר שבהיות ומנהג הנערים הוא להסתרק ולהתייפות (ולמעשה בכל לבושי האופנה השונים), הרי זה דרך הגברים בגיל זה ואין זה בגד “שמלת אשה” בדווקא.

אולם למעשה עצם יסוד זה נסתר למעשה מדעתו הנודעת של מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי שליט”א שמורה ובא שלא ללבוש שעון-יד וזאת משום “לא ילבש” (ומסתבר שכוונתו ששעון-יד הוא בגד תכשיט גרידא ודרך הנשים ללבוש תכשיטים, מה שגורם לאיסור זה), ולכאורה הרי גם דרך הגברים ללבוש שעון, ומה אכפת לנו אפוא כי גם דרך הנשים בכך. ועיין בכך עוד.

כך או כך, נמצינו למדים כי העיקרון שעומד בבסיס “לא ילבש”, הוא כל עניין של טיפוח וכדומה, שהוא דרך הנשים ולא הגברים.

ועיין בזה עוד.

הקדושה והקידושי

"ישראל אשר בך אתפאר - אתם מתקדשים בי, אני מתקדש בכם. אמר הקב"ה: משל למלך שקידש אישה. אמר לה: הועיל ונתקדשת לשמי אני מלך ואת מלכה. כשם שהוא כבודי - כך כבודך. שאת אשתי". (ילקוט שמעוני בפרשה - אות תר"ד)

המדרש הזה מגלם בתוכו יסוד עמוק עד מאוד שהוא חובה לכל בית יהודי.

הרי השאלה הראשונה הנשאלת בדורנו הינה: איך מורידים את המושג הגבוה, לכאורה, שנקרא קדושה לדור פרוץ כשלנו? איך מתרגמים אותו לרמה המשפחתית בדורנו שיש בו אוויר מזוהם?

הילקוט מתאר את דרישת "קדושים תהיו" באמצעות הדמיון למלך ומלכה.

יש כאן הגדרה מאד עמוקה: כדי להגיע לקדושה, יש ראשית כל להביא מהו ערך האדם היהודי "מלך". אם האדם מביט על עצמו כמבט שטחי ורדוד אזי הקדושה נראית מצרך של אנשי מעלה. מאידך, כאשר האדם מבין שהוא מקפל בקרבו צלם אלוקים, הרי שהוא למד את ערכו המיוחד והוא מתנהג ברמה גבוהה של חיים רוחניים.

ההבנה הזו הנה המפתח לקניית הקדושה.

למעשה, הדבר כמובן נוגע באופן ישיר על קדושת הבית היהודי. ההבנה למהות היהודי תביע גם את היחס הנכון וההולם לקדושה הנדרשת בו.

הרמב"ן בפרשה מפרש בדבריו הנודעים את מצוות "קדושים תהיו" ל"נבל ברשות התורה".

כלומר: יכול האדם להיות במסגרת דתית נטו תוך העדר הבנה למשמעות המצוות ולשאלה לפני מי עומד. הוא עדיין איננו מפתח קשר עמוק עם הבורא, ורואה את המצוות כסדרת חוקים בלי להקשר בעומק ובפנימיות.

הקדושה דורשת ערכים. דורשת הבנה בערך האדם.

דורשת "שבתותי תשמרו" כמו גם "אביו ואמו תיראו".

נשרני חיים קנייבסקי בנה

זלגו עיניו דמעות: מרן הרב קנייבסקי

"אעלה עלי-כתב מעשה נורא אשר ראו עיני מרבינו הגדול מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א, מעשה שלא ימוש מנגד עיני לעולם ועד", פותח הבה"ח חיים מלין מבני ישיבת 'בית מדרש עליון שבבני-ברק.

"היה זה ביום ג' לפרשת בשלח תשע"ט, אחר הצהריים, כאשר זכיתי להיכנס עם שניים מידידי אל הקודש פנימה, אל קודש הקדשים של דורנו, ביתו נאוה

קודש של רבינו. והנה, כאשר עמדנו לפניו, בעוד מרן שליט"א יושב והוגה בתלמודו, ראינו שהוא מצביע עם הסימנייה על שורות הגמרא שעסק בה באותה עת, ולפתע פרץ בבכי נורא, 10- והתייפח כך כמה שניות! והיה לחרדת אלוקים! כל מי שהיה נוכח באותו מעמד, הזדעזע. ראינו בכירור את מרן שליט"א איך שכל גופיה מירתת ומתייפח בבכי, ולאחר זמן קצר פסק, והמשיך ללמוד.

"בעת אשר אני הקטן התקרבתי למרן שליט"א, הצצתי בחיל וברעדה לראות באיזה מסכת ובאיזה דף הוא אוהו, וראיתי שהיה זה במסכת מנחות, דף י"ח ע"א - והבחנתי שכאשר בכה היה זה בדיוק באמצע העמוד. יצאנו נרגשים מגודל המחזה, ומיד פתחנו דברי הגמרא הנ"ל, ולא האמנו למראה עינינו. וזו לשון הגמרא שם: "והתניא, אמר רבי, כשהלכתי למצות מדותי אצל רבי אלעזר בן שמוע [פירש"י - לידע מיצוי תלמודי ולשאול ספיקותיי], ואמרי לה למצות מדותיו של רבי אלעזר בן שמוע [פירש"י - ללמד ולמצות מה שר' אלעזר חכם ממני], מצאתי יוסף הבבלי יושב לפניו והיה חביב לו [יוסף הבבלי לר' אליעזר] ביותר עד לאחת [פירש"י - יוסף לרבי אלעזר וסיפרו בהלכות, עד שהגיעו להלכה אחת של זבחים. לשון אחר, והיה חביב ליוסף כל מה שרבי אלעזר מלמדו עד שהגיעו להלכה אחת]. אמר לו, רבי, השוחט את הזבח להניח מדמו למחר, מהו [האם זו מחשבת פסול, או שמא רק כשחושב לאכול, או להקטיר למחר, הרי זו מחשבה הפוסלת, ולא כשחושב רק להניח הדם], אמר לו כשר. ערבית [שאל לו שוב-] אמר לו כשר, שחרית - אמר לו כשר, צהרים - אמר לו כשר, מנחה - אמר לו כשר, אלא שרבי אליעזר פוסל [פי' דבכל פעם אמר לו כשר, ורק בפעם הזאת הוסיף את המילים 'אלא שר' אליעזר פוסל']".

צהבו פניו של יוסף הבבלי [מחמת שמחה], אמר לו [רבי אליעזר ליוסף הבבלי -] יוסף, כמדומה אני שלא כיווננו שמועתנו עד עתה [פי', ששאל אותו למה עד עכשיו לא צהבו פניו, אם זה משום שלא הסכים עם דבריו עד להלכה הזו, ולכן רק עכשיו כשאמר לו דבר זה צהבו פניו], אמר לו רבי, הן [פירש"י - כוונת, אלא משום הכי צהבו פניי - השתא שרבי יהודה פסול שנה לי], אלא שרבי יהודה פסול שנה לי, וחזרתי על כל תלמידיי ובקשתי לי חבר ולא מצאתי [והייתי מתיירא שמא שכחתי], עכשיו ששנית לי פסול חזרת לי אבידתי. זלגו עיניו דמעות של רבי אלעזר בן שמוע. אמר, אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבין עליכם ביותר. קרא עליו המקרא הזה (תהלים, קי"ט צ"ז) מה אהבתי תורתך כל היום". עד כאן דברי הגמרא.

נמצא אם כן, שבהגיע מרן שליט"א לזו הגמרא, כל-כך נתרגש, ו"זלגו עיניו דמעות" ופרץ בבכי בראותו גודל אהבת התורה ויגיעתה שהיו לאותם אמוראים קדושי עליון, שכל כך טרחו ובקשו אחר החיפוש אם כך אמר הרבי או לא, וגם כיצד צהבו פניהם בהשיבם להם אבידה! וכיצד זלגו עיניו של רב"ש בראותו גודל אהבת התורה של תלמידו, עד שקרא עליו "אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבין עליכם ביותר", וגם המקרא "מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי"!

ועיין בחזון איש ב"אמונה ובטחון" (פרק ג' אות כ') שכתב אודות דברים אלה. בספרו של הרב מלר 'עובדות והנהגות' מובא שגם מרן הגאב"ד דבריסק זצ"ל בכה בהגיעו לקטע הנ"ל של הגמרא. וכן הבאנו בספר 'ברכי נפשי' שם סיפור הגר"י זילברשטיין שכשהגיע פעם לביתו של מרן הגרא"ל שטינמן מצאז' בוכה, והיה זה גם בלמדו את הגמרא הזו.

(העדות מובאת בביטאון 'קול ברמה' - ביטאון שכונת רמת אלחנן, אייר תש"פ, בעריכת ידידנו סופר הבית היהודי רבי משה-מיכאל צורן הי"ד).

עוה"ד מינאל כץ - תל אביב

"אש זרה"!

תודה לרב פרידמן על המגזין הפרשיית השבוע ולהגות והסברה יהודית. זו הזדמנות להודות על הדברים המאלפים והמעניינים אותם אני זוכה לקבל לכבוד כל שבת.

בדבריו לשבת מברכין פרשת "שמיני", מוסיף הרב: "תבלין קל לפרשנות לעניין אש זרה", ובלשונו:

"אש זרה (בהכרח, מזמין מציאות של: "מצב יין" מציאות של שתיית יין, היא מציאות בה האדם חש אש סינתטית-משהו, אשר איננה מייצגת אותו כאדם הנמצא בשפיותו, ביישוב-דעתו. הדם רותח, מבעבע. כמעט חסר-מעצורים. הוא נראה ככה. השיכור, בין אם בדברים שבגשם בין שברוח, לא יכול לתת כובד - משקל למעשיו ולדבריו, והתוצאה - עגומה. במעונם של צדיקי ישראל תמיד נחה רוח של שלוה ואצילות שלא מן העולם - הזה. אבל יין מביא למצב של רוח סערה. שני צדדים למטבע. אש הקטורת ואש, "אש זרה" היין".

לאור דברי הרב עלתה בי לרגע שאלה, מחד הרב כותב: "מצב יין" מציאות של שתיית יין, היא מציאות בה האדם חש אש סינתטית -משהו, אשר איננה מייצגת אותו כאדם הנמצא בשפיותו, ביישוב-דעתו. הדם רותח, מבעבע. כמעט חסר-מעצורים"

מאידך אנו מדברים על "יין של קידוש" על "כוס יין של ברכה", בקידוש קבלת השבת אנו מברכים על כוס יין, בזמירות "צור משלו אכלנו" אנו מודים לה' ושרים: "הַרְחֵקֵנוּ הַנֶּקֶדַשׁ. יִתְבָּרַךְ וַיִּתְעַלֶּה. עַל כּוֹס יַיִן מְלֵא. כְּבִרְכַת ה'".

ונראה לי כי מלכתחילה, השאלה אינה במקומה וכי כפי שרומז הרב בדבריו, יש ללמוד משני הצדדים שביין, את מידת הצניעות, את מידת הענווה והריסון העצמי. ואבהיר, אם לשתות כוסית ויסקי זה בריא. הייתי חושב שאם כך אשתה שמונה כוסות ויסקי ואז אהיה עוד יותר בריא, האם זה נכון? ודאי שלא, לפעמים "יותר" זה פחות, פחות טוב ומזיק (בלע"ז - More Is Less) וכך גם בשתיית יין ובכול ההנהגות של האדם. על האדם לדעת את הגבולות, יש פעמים שכשעוברים על המינן הנכון, זה הופך מדבר טוב לדבר רע, מדבר שבהיתר לדבר שבאיסור.

אך יש לזכור כי כמו שלכל כלל יש גם יוצא מן הכלל, גם כאן נמצא את היוצא מן הכלל. את דברי קהלת "וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמָּלֵא" (קהלת ו' ז) מבאר המהר"ל כי בדברים שבנפש אין גבול למה שנשמתו האלוקית תובעת מן האדם, ובכל מעלה שהוא קונה - לעולם אינו עושה כל חפצה. אצל הנפש אין שובע או רוויה תמיד היא תדרוש עוד ועוד "הב הב עוד".

בכבוד ובברכה.

א. י. פ.

קריאת-השנמה משמיים

את הסיפור המעצים על תולדות-חיי של רבי עקיבא - מ"עקיבא" ל"רבי עקיבא" שכל בית ישראל נשען עליו וכל חייו מתאוה ל"ובכל נפשך - אפילו נוטל את נפשך", ומעמיד ריבואות תלמידים - הלא כולנו מכירים.

התפנית החדה כתער שהוא מחולל בחייו, נזקפת - כידוע - לאבנים ששחקו את המים. אבל החידוש הגדול בסיפור הזה, למתבונן, הוא לא רק עצם השינוי הדרסטי והמפואר. בעיקר להיבט.

כל אחד מתאנו שהיה נחשף למחזה של אבנים מטפטפות - היה בוודאי "עובר את הכביש". איך כל זה אמור "לדבר" לאדם מן השורה. עוד מראה סתמי מן החיים - יפטיר הרואה באדישות.

אולם עקיבא דאז, לא ממשיך הלאה. הוא יושב שעה ארוכה ומנסה להפיק לקח. הלקח - כידוע - משנה אותו ואת העולם כולו.

כולנו נחשפים אתמול והיום לאפיזודות פעוטות, שוליות. אבל הן יכולות להיות משנות-חיים. משנות עולם.

השבוע נפרד העולם היהודי מהאיש והכליה, מציל-החיים, הרב ישעיהו הבר זצ"ל - ראש ארגון 'מתנת חיים' ור"מ בישיבה ירושלמית.

רגע אחד של מחשבה, של החלטה נחושה, דווקא כשהוא שוכב חלוש אחרי השתלת כליה - משנה את חייהם של כל-כך הרבה אנשים ומכניס לעולם החומרי תפישות אחרות של נתינה אינסופית מקרב-לב. נתינה שכל-כולה נשמה ולב. התבוננות קלה שמשנה חיים של רבים מאוד.

לאחרונה נחשפתי לספר ייחודי מאת האיש והקולמוס, אמן הסיפורת ר' משה גוטמן - "ואז בא הכתוב". הספר מספר את סיפורם של אנשים שברגעי אובך וטלטלה פגשו ממש באקראי - לכאורה - במאמר חז"ל"י או רעיון מוסרי שגרמו להם לפרוץ לדרך חדשה שגאלה אותם מהמיצר.

